

בד"מ 1/5/24 המשנה למנכ"ל משרד הבריאות נ' הפסיכולוג כעשו קוסובסקי

מדינת ישראל

ועדת המשמעת – משרד הבריאות בירושלים

תיק בד"מ 1/5/24

תאריך: 13/07/2024

עו"ד לינדה שפיר – נציגת שר המשפטים

דר' גבי וייל – נציג מועצת הפסיכולוגים

גב' איילה בן פזי – פסיכולוגית בשירות המדינה

הקובל: התביעה המשמעית במשרד הבריאות

ע"י ב"כ עו"ד יונתן ברג

Tvia.mishmaat@moh.gov.il

(להלן: "הקובל")

נ ג ד

הנקבל:

הפסיכולוג עידן קוסובסקי

ע"י ב"כ עו"ד רות ארבל

ravit@rozenarbel.co.il

(להלן: "הנקבל")

החלטה

רקע:

1. ב- 01.05.2024 הוגשה קובלנה כנגד הנקבל, הפסיכולוג עידן קוסובסקי. הדיון בעניינו נקבע ל- 17.06.2024, הואיל והנקבל מרצה עונש מאסר בן-55 חודשים, אשר הוטל עליו ב- 30.01.2023 בניכוי ימי מעצרו, נשלחה על ידינו החלטה שהופנתה לשירות בתי הסוהר, על מנת להבטיח הבאתו לדיון.

2. בתגובה התקבלה הודעה מטעם הנקבל, כי:

"בנסיבות העניין ולאור ההרשעה, לא מוצא לנכון הנקבל להתנגד לקובלנה ומשאיר את מתן הסעד הנדרש לשיקול דעת הוועדה".

לאור האמור, ביקשה ב"כ הנקבל לבטל החלטתנו בדבר הבאת הנקבל וכן הודיעה, כי בנסיבות העניין **"אין צורך ענייני בהבאת הנקבל לדיון ..."**.

עוד הודיעתנו ב"כ הנקבל, כי ב"כ הקובל, עו"ד ברג, הסכים לעמדתה.

3. ההודעה הועברה על ידינו לתגובת ב"כ הקובל, וזו לא נתקבלה.

4. ב- 09.06.2024 ניתנה על ידינו החלטה נוספת, לפיה נתבקשה ב"כ הנקבל ליתן תשובה לקובלנה, באופן מפורש, וב"כ הקובל התבקש להבהיר האם מותר הוא את אמצעי הענישה לשיקול דעת הוועדה, ואין לו עמדה בנושא.

5. בתגובה נתקבלה הודעה מטעם הנקבל, כי:

"הנקבל אינו מעוניין בהבאת עמדתו בקשר לאישומים ולהרשעה, כמפורט בפסק הדין של בית המשפט המחוזי, באשר עניין זה הוכרע בבית המשפט המוסמך לכך. עם זאת, כפי שצויין בהודעתי הקודמת, בנסיבות העניין ולאור ההרשעה החלוטה, לא מוצא הנקבל להתנגד לקובלנה ומשאיר את מתן הסעד הנדרש בקובלנה זו לשיקול דעת בית הדין."

אין באמור לעיל כדי להוות הסכמה לאמור בתגובת הקובל
מיום 09.08.2024 ו/או הודאה בנטען בתגובה".

נעיר כבר עתה, כי לא הובאו נימוקים ענייניים כלשהם גם בתגובתה השנייה של ב"כ הנקבל.

ועוד נציין, כי אכן ב"כ הקובל בתגובתו שטח בפנינו את הנימוקים המחייבים, לעמדתו, לבטל את רישיונו של הנקבל לצמיתות ולהורות על מחיקת רישומו מפנקס הפסיכולוגים.

6. נציין, כי אין לנו צורך בהודאת או הסכמת הנקבל או בא כוחו לטיעונים, שהינם משפטיים ונטענים לאור הרשעתו של הנקבל בבית המשפט המחוזי וממילא בקובלנה.

7. נציין, כי בהחלט תמוה בעינינו, כי על אף שתי החלטות בהם נתבקש הנקבל ו/או באת כוחו להגיב, לא מצאו לטעון לגופו של עניין. עם זאת נדגיש, כי חובותיו של עו"ד, כחבר בית המשפט ומכח כללי האתיקה, כי עושה הוא עבודתו בנאמנות ללקוחו ועל כן, אין לנו אלא ליטול על עצמנו כתיבת החלטה על סמך כלל החומר שבפנינו.

עוד נוסיף, כי על פי סעיף 41(א) לחוק הפסיכולוגים, התשל"ז-1977 (להלן: "החוק"), רשאית הוועדה לנהל דיון שלא בפני הנאשם, אם סניגורו מתייצב במקומו. במקרה שבפנינו, בחרה באת כוחו להגיש הודעה בכתב, ולבקשתה בוטל הדיון, הואיל ולנקבל ולבאת כוחו ניתנה האפשרות להתייצב לדיון, ומיוזמתה בחר להגיב בכתב, ואזי נתבקשה תגובה נוספת, וגם זו נמסרה בכתב, לאחר בקשה לבטל הדיון, אין לנו, אלא כאמור, לקבל עמדתו בדרך זו וליתן החלטתנו.

ועתה לגופו של עניין:

8. הנקבל, מר עידן קוסובסקי, הינו פסיכולוג מורשה בפסיכולוגיה חינוכית, ובעל תואר מומחה בפסיכולוגיה חינוכית ורישיון מדריך.

הקובלנה מבוססת על הרשעתו בבית המשפט המחוזי בחיפה, במסגרת הליך תפ"ח 61792-12-19, ביום 30 ינואר 2023 בעבירות מרובות של מעשה מגונה בקטין ועבירה אחת של מעשה מגונה בקטין אחר, לפי סעיף 354(ב)(1) + 345(א)(1) לחוק העונשין.

לקובלנה צורף העתק מתקציר גזר הדין, והכרעת הדין על סמך אלו,

מיוחסת לנקבל:

א. התנהגות שאינה הולמת את המקצוע של פסיכולוג, כאמור בסעיף 33(1) לחוק.

ב. התנהגות בחוסר אחריות, כנדרש מפסיכולוג, לפי סעיף 33(3) לחוק.

ג. וכן הורשע בעבירה שיש בה כעדי להראות שהוא נהג בחוסר האחריות הדרושה לעסוק בפסיכולוגיה, כאמור בסעיף 33(5) לחוק.

9. המעשים בהם הורשע הנקבל ואשר היוו בסיס להרשעתו: הנקבל ביצע מעשים מגונים בקטין א', בהיותו תלמיד, בתקופה שבה נערכו מפגשים טיפוליים, החל מתחילת חודש ספטמבר 2019 (חמישה לכל היותר).

במפגשים אלו או בחלקם, במספר הזדמנויות, נגע הנקבל וליטף את איבר מינו של א' לעיתים מתחת לתחתוניו ולעיתים מעליהם, וכן ליטף את ישבנו, לעיתים מתחת לתחתוניו ולעיתים מעליהם.

אשר לקטין ב' – נקבע כי הנקבל ביצע בו מעשה מגונה במקרה אחד. הקטינים היו בעת ביצוע המעשים בגילאים 10 ו-14 ובוצעו במהלך מפגשים טיפוליים.

הכרעת הדין

10. תגובת ב"כ הנקבל, כפי שציינו לעיל, מתבססת על ההרשעה ומותירה לנו את ההכרעה בעניין התוצאה, בעבירות המיוחסות לנקבל בקובלנה.

הואיל באת כוחו של הנקבל מפנה אותנו להרשעתו בבית משפט המחוזי, הרי שאין כל ספק כי העבירות בהן הורשע מהוות עבירות, כמיוחס לו בקובלנה ועל כן הננו מרשיעים את הנקבל בשלושת העבירות שיוחסו לו בקובלנה.

נימוקיו של ב"כ הקובל לאמצעי המשמעותי:

11. ב"כ הקובל עומד בסיכומיו על חומרת העבירות. עבירה מינית ניצבת גבוה במדרג חומרת העבירה, הן בפן האתי-מוסרי והן בפן הפלילי, ובצידן סנקציות כבדות למבצעי העבירה.

הנקבל ביצע המעשים תוך ניצול מעמדו ותפקידו, עת ש"טיפל" בקטינים. וראוי, לדברי ב"כ הקובל לציין, כי פערי הכוחות בסיטואציה מקשים עד כי מכלים את יכולת הקורבנות להתנגד ומותירים אותם חסרי אונים למצב. וחשש זה אכן התגשם בעניינו של קטין א', להתנגד מול הנקבל המבוגר, ללא הצלחה.

חומרת המעשה, וזאת ללא קשר למקצועו, מובילה למסקנה, כי הנקבל פעל בדרך לא הולמת ובמשנה חומרה, בהיותו פסיכולוג. התנהגותו אינה הולמת את המקצוע של פסיכולוג, והינה עומדת בניגוד לתכלית מקצועו – סיוע למי שבמצוקה.

הנקבל פעל מתוך מודעות ובמזיד, ובמספר פעמים ומספר ילדים. למותר לציין את החומרה שבניצול קטינים בגילאי 10 ו-12.

העובדה כי הנקבל נענש, אינה מאיינת מסוכנותו לכשיתחרר מן המאסר, ועל כן רק בשלילת רישיונו יהיה האקט המניעתי הראוי. מעשיו מעידים על חוסר יכולת, חוסר אחריות ורשלנות חמורה עת שעשה המעשים, תוך כדי טיפול. מעשי העבירה החליפו את הטיפול לו נזקקו, כאמור בסעיף 33(3) לחוק, ועל כן מהווה סכנה משמעותית למטופליו ולמטופלים פוטנציאליים.

12. במעשיו, הנקבל הפר את האמון המקצועי, שכן פעל בניגוד למצופה ממנו במקצוע ופגע באמון המטופל. היחסים בין המטפל למטופל מוגדרים בחוק מתוך הבנת חשיבות העניין, ואילו הנקבל פעל, כאמור, בניגוד לכך. הוא פעל תוך ניצול המעמד הנחות של מטופליו בעת שנוקקו לטיפול. מדובר בהפרת אמון ברמה גבוהה, בעת שברור כי קטין יתקשה להתנגד ולהבין את מקומו.

13. מעשיו של הנקבל מהווים אף הפרה של הקוד האתי של הסתדרות הפסיכולוגים בישראל (להלן: "הפ"י"), האוסרת באופן חד משמעי על כל סוג של מגע מיני עם המטופלים.

בן היתר, כלל 6.3 להפ"י הופר באופן בוטה את הכללים.

14. השפעתו על הקורבנות הינה קשה, עת שפגע במרחב הגופני והאישי שלהם להנאתו המינית.

ומיותר לציין, השלכותיה של פגיעה כזו בעתיד הקטינים, אשר מראש היו פגיעים ונזקקו לטיפול.

15. חובה על ועדת המשמעת להגביר את ההגנה על הציבור ממטפלים הפוגעים כה חמורות במטופליהם. הוועדה, אשר, בין היתר, אמונה על יצירת סטנדרטים מקצועיים לוודא כי אדם המחזיק ברישיון של פסיכולוג, אכן ראוי לכך, ועומד בדרישות המקצוע. ולענייננו, אין מדובר במעידה חד פעמית, אלא בהתנהגות המהווה סיכון של ממש לציבור המטופלים הפוטנציאלי. והואיל והאמון והכבוד בין המטפל למטופל הופר בצורה כה גסה, יש לשלול את רישיונו של הנקבל.

16. מעבר לאיסור, כמופיע בכללי הפ"י, הרי בהתנהגותו יש כדי לפגוע בכבוד המקצוע, ועל ועדת המשמעת ליתן לכך את המשקל הראוי.

ומעבר לכך, יש בהתנהגותו של הנקבל לפגוע באמון הציבור במקצוע הפסיכולוג.

17. לסיכום טוען ב"כ הקובל, כי הנקבל הורשע בעבירות חמורות, תוך כדי הפרת הסטנדרטים המקצועיים, האתיים והמשפטיים המצופים מפסיכולוג, וביטול רישיונו לצמיתות ומחיקתו מפנקס הפסיכולוגים (סעיף 43(5)) חיונית להגנה על שלום הציבור ולשמירה על הסטנדרטים המקצועיים הבסיסיים.

עוד עותר הקובל, כי אם יבקש הנקבל לחדש רישיונו בעתיד (סעיף 43(2)(ד) לחוק), יהא החידוש טעון אישור ועדת המשמעת ולקובל תינתן הזכות לטעון בעניין.

דיון והחלטה:

18. על מנת להטיל את אמצעי המשמעת, נעזרנו בהכרעת הדין ובתקציר גזר הדין של בית המשפט המחוזי בחיפה, וזאת עלך מנת לעמוד על חומרת המעשים, כמיוחס לנקבל על ידי ב"כ הקובל, ולא רק על טיעוניו, וזאת משום שהנקבל הופיע בפני בית המשפט, ניהל משפטו ובית המשפט יכול היה להתרשם גם מאישיותו.

ועוד, המלצתנו תישען על קביעת בית המשפט בגזר דינו, ולאורן נבחן מהו אמצעי המשמעת שיש להטיל. נביא קטעים מתקציר גזר הדין, אשר ישפכו אור על המעשים המיוחסים לו.

בעיקרון:

"עבירות מין, בפני עצמן, הן עבירות חמורות שמעוררות שאט נפש. זאת, בין היתר, משום שהן טומנות בחובן פגיעה חמורה באוטונומיה האישית של האדם, בכבודו, בשלומו ובנפשו אלו עבירות החודרות אל המרחב האישי של הקורבן, מערערות כל תפיסת ביטחון אישי שיש לו, והופכות את גופו ונפשו לכלי בידי אחר, כך שבמובן מסויים, הקורבן מאבד עליהם שליטה. לעיתים, מגע אחד ובודד, אף אם לא נעשה בכוח או תחת איום, יכול להביא פגיעה קשה. עבירות מין בקטינים חמורות עוד יותר, לא

רק בשל גיל הקורבן, או בשל פוטנציאל הנזק שמסבות עבירות אלו, אלא גם בשל היעדר יכולתו של הקטין להבין כי מבוצעת בגופו עבירה, כמו גם היעדר יכולתו לתת הסכמה בזמן שאינו יכול להתנגד למעשים. עבירת המין החמורה ביותר, כך לפי הדין, היא עבירת מין המבוצעת בקטין, בידי בן משפחתו או אדם שהיה אחראי עליו".

ובהמשך לנושא שבפנינו:

"לפנינו עבירות מן הסוג החמור ביותר, עבירות מין בשני קטינים שבוצעו על ידי הנאשם, שהיה אז כבן 50, בזמן שהיה אחראי עליהם והיה אמון לדאוג לרווחתם הגופנית והנפשית. האמת ניתנת להיאמר, כי המעשים שבוצעו בגופם של הקטינים אינם ברף חומרה גבוהה. המעשים המגונים שבוצעו ב- א' חמורים מאלו שנעשו ב- ב', ואלו אף בוצעו מספר פעמים, לאורך תקופה. לעומת זאת, כאמור, בקטין ב' נעשה מעשה מיני בודד. מעשי הנאשם נעשו ללא הפעלת כוח, לא לוו באיומים והם הסתכמו במגע ידו של הנאשם באיבריהם המוצנעים של הקטינים. בקטין ב' דובר על מגע באיבר המין מעל הבגדים, מגע בבטן מתחת לחולצה. בקטין א' דובר על ליטוף ומישוש הן מתחת לבגדים והן מעליהם, הן בישיבן והן באיבר המין, הגם שלעיתים א' ניסה לדחוף את ידו של הנאשם. חומרת המקרים שלפנינו לא נובעת מאופי המעשים בלבד, או נטועה רק בגילם הצעיר של הקטינים, המעשים חמורים מאד נוכח מעמדו של הנאשם והיותו הפסיכולוג האישי של שני הקטינים, נוכח מעמדו בחייהם של הקטינים ומשפחותיהם, ובשל המעילה הבלתי נתפסת באמון שאלו נתנו בו".

19. עוד מדגיש בית המשפט, כי כפסיכולוג התמחה הנקבל בטיפול במצבי חירום וטיפול בנפגעי טראומה, כך שהוא מוחזק כמי שהיה מודע בפועל להשלכות ההרסניות של מעשיו. עוד מוסיף בית המשפט, כי:

"התנהלותו של הנאשם, החל מחקירותיו במשטרה וכלה בדברים שמסר לעורכות התסקירים, העידה ומעידה על אדישותו למעשים שביצע ולנזק שמעשיו גרמו. גם כיום מרגיש הנאשם כקורבן הנסיבות".

20. בית המשפט מציין, כי בעת גזירת דינו נתן דעתו לפסיקה בעבירות מין בקטינים, למדיניות הענישה, לערכים המוגנים שנפגעו ממעשי הנאשם, לעוצמת הפגיעה בהם ולאחר ששקל נסיבותיו המיוחדות של המקרה, ובכללן חומרת העבירות, תדירותן, גילם הצעיר של הקטינים, יחסי האמון ששררו בינו לבין הקטינים, תוך שימת דגש על היותו של הנאשם "הפסיכולוג המטפל של הקטינים", הוטל העונש 55 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו של הנקבל.

21. עוד יש להוסיף, כי על פי גזר הדין, הנאשם

"לא הביע חרטה או אמפתיה כלפי הקטינים, האשים את הקטינים והוריהם במצבו, ונדמה היה כי אינו מבין כיצד נקלע לסיטואציה שבה הורשע בביצוע עבירות מין במטופליו הקטינים".

חשיבה זו היא אחת מהסיבות שהביאה את אנשי המקצוע להעריך את מסוכנותו המינית כבינונית – גילו אינו מהווה נסיבה מקלה בעניינו (ההפך הוא הנכון). כך גם חלופי הזמן ממועד ביצוע העבירות, שכן נעצר בסמוך לאחר הגשת התלונות, כך שלא ניתן לומר כי חדל ממעשיו".

22. בית המשפט התחשב לקולא בגילו של הנאשם (עשור שישי לחייו), וזו הסתבכותו הראשונה. חוויית המעצר בת מספר חודשים, שהיתה קשה וטראומטית עבורו. עם שחרורו מהמעצר שיתף פעולה עם רשויות האכיפה. ההליך המשפטי השפיע עליו בצורה ניכרת וכן על בני משפחתו. הפרסום התקשורתי וההליכים פגעו בכל רכיב בחיי המשפחה ובעיקר בילדיו, שהיו קטינים עת החלו ההליכים.

כן התחשב בית המשפט :

"בהתנהגותו החיובית של הנאשם ותרומתו לחברה, כפי שעולה ממכתבי המלצה, שכולם העידו על תרומתו הרבה והמשמעותית לחייהם, למטופליו וכן אודות נתינתו ללא תמורה ואופיו המכיל והאמפתי".

23. ב"כ הנקבל הותירה את אמצעי המשמעת לשיקול דעת הוועדה, בעוד שהקובל, כפי שפרטנו, עותר לביטול רישיונו ומחיקתו מפנקס הפסיכולוגים.

24. עיינו בהחלטה בעניינו של הפסיכולוג יובל כרמי (תיק 2/2/22), שם הנקבל הורשע בעבירה של מעשה מגונה בין מטפל נפשית למטופל. הקובלנה ייחסה לו את אותן עבירות המיוחסות לנקבל, שם הנקבל פנה לוועדה וביקש למחוק את שמו מפנקס הפסיכולוגים, לאור החלטתו ליטול אחריות מלאה למעשיו ומתוך הבנה שאינו מתאים לטפל טיפול פסיכולוגי.

בשונה תכלית שינוי מהעניין שבפנינו, כפי שפורט בגזר דינו של הנקבל, הנקבל לא לקח אחריות על מעשיו, אדיש למעשים שביצע ולנזק שמעשיו גרמו, כמצוטט לעיל.

25. וכך, בעניינו של דר' מיכאל שיין, פסיכולוג (החלטה מיום 13.01.2020), יחסים מיניים בין פסיכולוג ללקוח. העונש שהוטל הינו מחיקת שמו מפנקס הפסיכולוגים. וגם שם, כפי שבמקרה שבפנינו, הנקבל לא מכיר באחריותו, לא מביע צער, חמלה או חרטה, ואף לא התנצלות על הנזק שנגרם למתלוננת.

26. הנקבל ביצע עבירות שנוגעות לליבת מקצוע הפסיכולוג. מעשיו החמורים כפי הקטינים מחייבים ביטוי הולם ומחמיר ביותר באמצעי המשמעת שיינקטו נגדו.

27. סעיף 43 לחוק הפסיכולוגים, הדין באמצעי המשמעת, קובע:

"43(א) מצאה ועדת המשמעת פסיכולוג אשם בעבירה

משמעת, תנקוט נגדו אחד או אחדים מאמצעי אלה:
(5) מחיקת שמו מן הפנקס.

(ב) נמחק שם הפסיכולוג מן הפנקס, לפי סעיף זה, לא תידון בקשתו לרישום חדש, אלא לאחר תוך שבע שנים ממתן ההחלטה על כך ולאחר שהוכיח קיום נסיבות מיוחדות המצדיקות את חידוש הרישום. הרישום החדש טעון אישורה של ועדת המשמעת."

28. שקלנו והתלבטנו מהו אמצעי המשמעת ההולם את חומרת המעשים המצויים בדרגת החומרה הגבוהה ביותר ביחסי מטפל ומטופל. הנקבל, אינו יכול לעסוק בטיפול נפשי כל עוד לא למד להציב גבולות בטיפול בהגנה על המטופלים, הנותנים בו אמון ומבלי שהפנים את משמעות מעשיו והנזק שנגרם, במקרה שבפנינו לקטינים, שהוריהם שמו בו מבטחם.

29. מטעם זה ויתר הנימוקים המפורטים לעיל, מצאנו כי העונש ההולם את חומרת המעשים הוא מחיקת שמו של הנקבל מפנקס הפסיכולוגים.

יצויין, כי המחוקק הותיר דרך לבקש חידוש רישומו, ואם יבקש לעשות כן, תוכל הוועדה לשקול התאמתו. פרק זמן זה יאפשר לנקבל לבחון מעשיו ואחריותו כלפי מטופליו, ואם יבחר לעשות כן, זה ייעשה בעזרת הדרכה ופיקוח מקצועיים.

30. אשר על כן, הננו מורים על ביטול רישיונו ומחיקת שמו של הנקבל מפנקס הפסיכולוגים תוך 45 ימים מיום שנמסרה החלטה זו לצדדים.

31. בהתאם לסמכותנו לפי סעיף 46(א)(1), אנו מורים על פרסום החלטה זו ופרסום שמו של הנקבל, תוך 45 ימים מיום שנמסרה לצדדים.

גב' איילה בן פזי,	דר' גבי וייל,	עו"ד לינדה שפיר,
פסיכולוגית בשירות המדינה	נציג מועצת הפסיכולוגים	נציגת שר המשפטים